

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет інженерно-технологічний
Кафедра технічного сервісу

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
ОК 13 – Педагогічна практика
(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми **Галузеве машинобудування**
(назва)
за спеціальністю **133 «Галузеве машинобудування»**
(шифр, назва)

третього (освітньо-наукового рівня) рівня вищої освіти

Розробники: ММХ₆, Тарельник В.Б., д.т.н., проф., зав. кафедри ТС
(підпис) (прізвище, ініціали)(вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри Технічного сервісу (назва кафедри)	протокол від <u>05 червня 2023р. №17</u>	
	Завідувач кафедри	<u>ММХ</u> (підпис) <u>Тарельник В.Б.</u> (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми О.І.Алфьоров
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету В.М.Зубко
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана: В.М. Зубко
(підпис) (ПІБ)

М.Ю.Думанчук
(підпис) (ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації Н.М.Баранік
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 06.07. 2023 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Педагогічна практика			
2.	Факультет/кафедра	Інженерно-технологічний факультет/ кафедра технічного сервісу			
3.	Статус ОК	Обов'язковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми)	Освітньо-наукова програма «Галузеве машинобудування» за спеціальністю 133 «Галузеве машинобудування»			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)				
6.	Рівень НРК	8 рівень			
7.	Семестр та тривалість вивчення	Денна 4 семестр, 4 тижні			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	4			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні / семінарські	Лабораторні	
		Денна -	Денна 20		Денна 100
10.	Мова навчання	Українська, англійська			
11.	Викладач/ Координатор освітнього компонента	Тарельник В'ячеслав Борисович, д.т.н., професор, завідувач кафедри технічного сервісу Години консультацій – кожного понеділка з 10.00 до 12.00, кабінет 302м			
11.1	Контактна інформація	viacheclav.tarelnyk@snau.edu.ua			
12.	Загальний опис освітнього компонента	При підготовці докторів філософії з галузевого машинобудування важливим є закріплення отриманих теоретичних знань та практичне вдосконалення педагогічних компетентностей, що відбувається при проходженні педагогічної практики. При проходженні педагогічної практики здобувачі мають можливість оволодіти сучасними методами, формами та засобами навчання, сформуванню основі одержаних знань із базових психолого-педагогічних дисциплін професійних навичок та вмінь для вирішення конкретних навчально-виховних завдань при викладанні інженерних дисциплін у вищих навчальних закладах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.			
13.	Мета освітнього компонента	Полягає в поглибленні та закріпленні отриманих аспірантами знань з питань організації і форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування активних методик викладання професійно-орієнтованих дисциплін за спеціальністю 133 Галузеве машинобудування			
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Дисципліна базується на ОК8 «Організація і методика проведення навчальних занять»			
15.	Політика академічної доброчесності	У разі, якщо здобувач здає роботу іншого здобувача як свою власну, така робота анулюється і виконується повторно.			

		У разі списування – повторне складання відповідного завдання. У разі використання текстових запозичень без належного цитування (академічний плагіат) - робота анулюється.
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4988

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента здобувач очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)	Як оцінюється ДРН
	ПРН10	
ДРН 1 розробляти та реалізовувати освітній компонент у межах своєї спеціальності, визначати мету і завдання різних видів навчальних занять, добирати відповідний зміст, форми, методи і засоби освітньої взаємодії зі здобувачами вищої освіти, враховуючи знання зі спеціальності у викладанні, інтегрувати їх у дисципліну	X	Проект програми освітнього компонента
ДРН 2 розробити ефективну стратегію навчання-викладання та оцінювання відповідно до принципу конструктивного узгодження, поєднуючи поточні дослідження щодо навчання, викладання, оцінювання із власним досвідом як викладача і як студента	X	Проект програми освітнього компонента.+ взаємне оцінювання
ДРН 3 підготувати і провести лекційне заняття, практичне (семінарське) заняття з фінансових дисциплін студентам бакалаврату з використанням різних методів викладання та форм рефлексії,	X	Симуляція, взаємне оцінювання, звіт з практики
ДРН 4 аналізувати процес навчання, в тому числі оцінювати своє викладання відповідно до навчальних цілей, самостійно, творчо та ініціативно приймати рішення щодо проблем сучасної освіти та визначати і обґрунтовувати оптимальні методи викладання із застосуванням сучасних інформаційних технологій та інноваційних методик відповідно до завдань, що стоять перед викладачем в освітньому процесі	X	Звіт з практики, взаємне оцінювання
ДРН 5 працювати у цілеспрямованій взаємодії із студентами, використовуючи інтерактивні методи відповідно до ситуації, а також співпрацювати з різними стейкхолдерами освітнього процесу	X	Анкета зворотного зв'язку

ПРН 10. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері галузевого машинобудування, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література	
	Аудиторна робота		Самостійна робота		
	Лк	П.з / семін.з			Лаб. з.
<p>Тема 1. Значення та особливості викладання фахових дисциплін. Методика викладання фахових дисциплін як наука та навчальна дисципліна. Навчально-методичне забезпечення викладання фахових дисциплін. Різновиди методів навчання при вивченні фахових дисциплін. Інноваційні технології навчання в фінансовій освіті.</p>		2		12	[1-16], [19], [24-26]
<p>Тема 2. Практика підготовки і проведення лекцій з фахових дисциплін. Лекція - основна форма навчання, її основні функції та роль. Види лекційних занять, методичні підходи до підготовки кожного виду лекцій. Основні етапи підготовки лекції, їх характеристика. Структура лекції: план, вступ, основна та заключна частини, їх характеристика. Конспект лекції, основні вимоги до його розробки. Логіка взаємозв'язку основних питань теми. Робота над текстом лекції до її проведення.</p>		2		12	[1-16], [24-26]
<p>Тема 3 Практика проведення лекційних занять. Вступ, як найважливіша стадія лекції. Методичні підходи до викладу основної частини лекції. Методичний стиль викладача, характеристика. Конспектування, як один з найважливіших засобів концентрації уваги студентів. Заключна частина лекційного заняття. Робота викладача після проведеної лекції</p>		2		12	[1-16], [24-26]
<p>Тема 4. Методика проведення семінарських і практичних занять з фахових дисциплін. Практичні заняття, методичні підходи до їх проведення. Семінарські заняття, їх основні функції та види. Методика їх проведення. Дискусія, методичні підходи до проведення кожного з різновидів дискусії. Розбір конкретних інженерних задач як один із методів активізації навчання.</p>		2		12	[1-16], [24-26]
<p>Тема 5. Методи активізації навчального процесу. Ділова гра як метод навчання. Роль активних методів навчання у сучасній освіті. Принципи активного навчання. Методи активізації лекційних занять. Методи активізації навчання на семінарських і практичних заняттях. Особливості ділової гри порівняно з іншими методами активного навчання. Етапи та принципи проведення ділової гри. Методика проведення ділової гри</p>		4		14	[1-16], [24-26]
<p>Тема 6. Організація самостійної роботи студентів. Організація самостійної роботи студентів, необхідність її поєднання з іншими формами навчального процесу. Форми і методи організації самостійної роботи. Підготовка до лекційних, практичних та семінарських занять. Підготовка до поточного експрес-контролю (з кожної теми), рубіжного, коли оцінюються знання з 2-3 тем, та підсумкового. Система самоконтролю, її</p>		4		12	[1-16], [24-26]

методичне забезпечення.				
Тема 7. Дистанційне навчання: моделі, технології, перспективи. Сутність та характерні риси дистанційного навчання. Організаційно-методичні моделі дистанційного навчання. Застосування smart-технологій у сучасному освітньому процесі. Дистанційне навчання як засіб стимулювання самоосвіти		2	14	[1-16], [22-26]
Тема 8. Проведення контролю та оцінювання знань студентів з фахових дисциплін. Контроль як методична проблема. Компоненти контролю знань студентів. Функції контролю та оцінювання знань. Форми контролю успішності навчання		2	12	[1-16], [22-26]
Разом		20	100	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)	Кількість годин
ДРН 1 розробляти та реалізовувати освітній компонент у межах своєї спеціальності, визначати мету і завдання різних видів навчальних занять, добирати відповідний зміст, форми, методи і засоби освітньої взаємодії зі здобувачами вищої освіти, враховуючи знання зі спеціальності у викладанні, інтегрувати їх у дисципліну	групова дискусія, пояснення, консультування	4	Проектування навчальних занять, самостійна робота з науковою та методичною літературою,	18
ДРН 2 розробити ефективну стратегію навчання- викладання та оцінювання відповідно до принципу конструктивного узгодження, поєднуючи поточні дослідження щодо навчання, викладання, оцінювання із власним досвідом як викладача і як студента	Тематична дискусія, «круглий стіл», аналіз конкретних педагогічних ситуацій навчання через дію консультації викладача	4	Опрацювання теоретичного матеріалу, персоналізоване навчання,	22
ДРН 3 підготувати і провести лекційне заняття, практичне (семінарське) заняття з фінансових дисциплін студентам бакалаврату з використанням різних методів викладання та форм рефлексії,	симуляція, групова робота консультації викладача взаємне навчання (peer to peer learning)	4	Читання (опрацювання теоретичного матеріалу), навчання через дослідження, проведення навчальних занять	22
ДРН 4 аналізувати процес навчання, в тому числі оцінювати своє викладання відповідно до навчальних цілей, самостійно, творчо та ініціативно приймати рішення щодо проблем сучасної освіти та визначати і обґрунтовувати оптимальні методи викладання із застосуванням сучасних інформаційних технологій та інноваційних методик відповідно до завдань, що стоять перед викладачем в освітньому процесі	групова дискусія, пояснення, консультування	4	Читання (опрацювання теоретичного матеріалу), навчання через дослідження, підготовка звіту	22

ДРН 5 працювати у цілеспрямованій взаємодії із студентами, використовуючи інтерактивні методи відповідно до ситуації, а також співпрацювати з різними стейкхолдерами освітнього процесу	дискусії, бесіди, круглі столи	4	Читання (опрацювання теоретичного матеріалу), навчання через дослідження	16
Всього годин		20		100

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання:

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Проект програми освітнього компонента	30 балів / 30 %	1-й тиждень
2.	Симуляція, взаємне оцінювання	15 балів / 15%	протягом практики
3.	Анкета зворотного зв'язку	20 балів / 20%	3-й тиждень
4.	Звіт з практики	35 балів / 35%	3-й тиждень

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно <i><18 балів</i>	Задовільно <i>18-22 балів</i>	Добре <i>23-26 балів</i>	Відмінно <i>27-30 балів</i>
Проект програми освітнього компонента	Не всі складові програми розроблено та/або інформація подана неструктуровано, немає розуміння логічної структури освітнього компонента, результати представлено у невідповідному форматі.	Навні усі складові без детального обґрунтування. Результати навчання не завжди сформулювало відповідно до принципу SMART, інформація щодо методів навчання викладання не структуровано, не продемонстровано відповідність принципу конструктивного узгодження. Проект програми подано у відповідному форматі.	Результати навчання сформовано відповідно до принципу SMSRT, узгоджено з методами викладання, навчання та оцінюванням. Результати представлено у відповідному форматі.	Результати навчання сформовано відповідно до принципу SMART, узгоджено з методами викладання, навчання та оцінюванням. Програма сформована на основі бенчмаркінгу, містить інноваційні практики викладання та навчання, що є результатом досліджень здобувача. Результати представлено у відповідному форматі.
Симуляція + взаємне оцінювання	<i><9 балів</i> Здобувачі не беруть участь у груповому обговоренні, надають зворотній зв'язок, не висловлюють думку щодо проблеми на виступи інших.	<i>9-11 балів</i> Здобувачі беруть участь у груповому обговоренні, зворотній зв'язок не структурований, не надано рекомендацій. Під час оцінювання колег надано оцінювання не відповідно до критеріїв.	<i>12-13 балів</i> Здобувачі беруть участь у симуляції, ґрунтовно формують рекомендації та пропозиції. Під час оцінювання колег надано оцінювання чітко відповідно до критеріїв.	<i>14-15 балів</i> Здобувачі беруть участь у симуляції, ґрунтовно формують рекомендації та пропозиції. Під час оцінювання колег надано оцінювання чітко відповідно до критеріїв.
Анкета зворотного зв'язку	<i>0 балів</i> Завдання не виконане у визначений викладачем термін або виконане з порушенням норм академічної доброчесності.	<i>1-9 балів</i> Завдання підготовлено не вчасно. Представлення критеріїв оцінки у спосіб, що не розкриває його зміст і результатів	<i>10-19 балів</i> Завдання підготовлено вчасно Представлення критеріїв оцінки у відповідному форматі.	<i>20 балів</i> Завдання підготовлено вчасно Представлення результатів досліджень у спосіб, що є найбільш відповідним за певних обставин з використанням різних форм подання інформації

	<i><18 балів</i>	<i>18-25 балів</i>	<i>26-31 балів</i>	<i>32-35 балів</i>
Аналітичний огляд з презентацією (залік)	Частково виконана робота, оформлення не відповідає вимогам	Робота виконана в повному обсязі; аспірант виявляє елементарні знання окремих положень педагогічної практики, зіставляє, узагальнює та аналізує інформацію, обробляє та інтерпретує дані, одержані результати, оформлення роботи частково відповідає вимогам	Робота виконана в повному обсязі, аспірант обґрунтовано викладає результати практики, аналізує, синтезує, узагальнює та оцінює інформацію, обробляє та логічно інтерпретує дані, одержані результати, оформлення тексту, літератури відповідає вимогам	Робота виконана в повному обсязі; аспірант вільно, самостійно й аргументовано викладає результати практики, глибоко та всебічно розкриває її зміст, шукає, аналізує, синтезує, узагальнює та критично оцінює інформацію, оформлення тексту, літератури відповідає вимогам

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усний зворотний зв'язок на звіт з практики	після презентації
2	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над проектом; письмовий зворотний зв'язок на проект від викладача і від колег здобувачів	протягом занять, протягом 2 тижнів після складання
3	Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів	під час занять

В межах дисципліни передбачено взаємне оцінювання (peertopeerassessment) як елемент формативного оцінювання (після презентації звіту з практики, а також проекту) та сумативного оцінювання - з 35 балів за дослідницьку роботу 25 балів має можливість поставити викладач, 10 балів - здобувач-рецензент. Такий підхід дозволяє розвинути у здобувачів навички оцінювання, самооцінювання та відповідальності, що є критично важливим для них як для майбутніх викладачів.

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела:

1. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи- Київ: Кондор, 2012. - 272 с.
2. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: монографія / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
3. Баранова Н.П. Тренінги для вчителів з педагогічної майстерності. Х.: Вид. група «Основа», 2009. 159 с.
4. Гін В.І. Прийоми педагогічної техніки. Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2007. 176 с
5. Головенкін, В. П. Педагогіка вищої школи: підручник; 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/29032>
6. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності: Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.
7. Марченко О.Г. Основи педагогічної майстерності. Х.: Вид. група «Основа», 2009. 112 с.
8. Педагогічна майстерність учителя: Навчальний посібник / За ред. проф. В.М. Гриньової, С.Т. Золотухіної. Вид. 2-е, випр. і допов. Харків: «ОВС», 2006. 224 с.
9. Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. 2 -ге вид. допов. і переробл. К.: Вища пік., 2008. 422 с.
10. Профілактика синдрому емоційного вигорання педагогів / уклад. А.Г. Дербеньова, А.В. Кунцевська. Х.: Вид. група «Основа», 2009. 223 с.
11. Стрельников В. Компоненти професійної компетентності викладача вищої школи

Гуманітарний вісник. 2013. № 28. С. 278-285.

12. Теслюк В.М., Лузан П.Г., Шовкун Л.М. Основи педагогічної майстерності : навчальний посібник. К.: ДАККіМ, 2010. 244 с.
13. Туріщева Л.В. Творчість у педагогічній діяльності Х.: Вид. група «Основа», 2010. 128 с.
14. Федорчук В.В. Основи педагогічної майстерності: навчально-методичний посібник. Кам'янецьПодільський: 2008. 140 с.
15. Шевченко О.А., Хозраткулова І.А. Тренінги професійного становлення молодих педагогів. Х.: Вид. група «Основа», 2010. 12 с.
16. Чернілевський Д. В. Педагогіка вищої школи: підручник / [Д. В. Чернілевський, І. С. Гамрецький, О. А. Зарічанський, І. М. Луцький, О. В. Пшеничнюк]; за ред. Д. В. Чернілевського. Вінниця: АМСКП, Глобус-Прес, 2010. 408 с.

6.2. Додаткові джерела:

17. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556 -VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
18. Про затвердження та введення в дію Положення про педагогічну практику здобувачів ступеня доктора філософії у Сумському національному аграрному університеті. Наказ ректора Сумського національного аграрного університету №414-к від 28.10. 2020 URL: <http://science.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/PedPracticaAsp.pdf>
19. Положення про педагогічну (викладацьку) практику здобувачів ступеня доктора філософії у Сумському національному аграрному університеті. Наказ ректора Сумського національного аграрного університету №414-к від 28.10.2020 URL: <http://science.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/PedPracticaAsp.pdf>
20. Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси: Наказ МОН молодь спорт України від 01.10.2012 № 1060. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12>.
21. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України від 25.06.2013 №344/2013. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
22. Положення про дистанційне навчання (Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 21.01.2004 № 40) URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#n18>
23. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах). Постанова Кабінету міністрів України від 23.03.2016 № 261
24. Методика викладання технічних навчальних дисциплін : навчальний посібник / М. С. Корець. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. – 240 с.
25. Іванов, Г. О. Методика викладання інженерних дисциплін [Електронний ресурс] : курс лекцій. Спец. 8.01010401 "Проф. освіта. Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства"Освітньо-кваліфікац. рівень "Бакалавр". / Г. О. Іванов. — Електрон. текст. дані. – Миколаїв : МНАУ, 2014. – 54 с.
26. Жигуц Ю.Ю. Методика викладання інженерних дисциплін / Ю.Ю.Жигуц, В.Ф.Лазар – Ужгород: Видавництво Інватор, 2016. – 240 с.